

New method proposal in the presentation of Turcology studies

Türkoloji çalışmalarının sunumunda yeni bir yöntem önerisi

Serdar Uğurlu¹

Abstract

The obstacles we encountered during the Turcology studies are also seen in the presentation of these studies. The fact that nowadays the internet technologies are being used effectively in academic studies is an opportunity to remove the barriers encountered in the presentation of Turcology studies. Because, in this last stage the era has come, internet technologies have the power to solve many problems with the new methods to be found. However, at this point, it would be wrong to claim that today's scientists are using this technology with all the possibilities. Especially the journal systems that are open to access need to be discussed again dealing with them in this logic. The expression difficulties of Turcology encountered in some areas such as folk literature, folklore and dialect studies are thought to be resolved with the reorganization of journal systems that are open to access. In this context, our study is in the characteristics of a new method. Thanks to the new method we assert in our study, we think that the matters in the field of Turcology that are extremely difficult to explain and understand would be illuminated. In this context, our study is a study built on a new technical proposal as being a new method and relevant. This study is a study that would enable great facilities in the presentation of the studies of other disciplines as in the presentation of the studies performed in the field of Turcology. Because of our study field as a sample, we tried to reinforce the construct of the study by making selections among the type, shape

Özet

Türkoloji çalışmaları esnasında karşılaştığımız engeller, bu çalışmaların sunumunda da karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde internet teknolojilerinin akademik çalışmalarda etkin bir şekilde kullanılabilir hale gelmesi, Türkoloji çalışmalarının sunumunda karşılaşılan engelleri kaldırmada bir fırsattır. Çünkü çağın geldiği bu son aşamada, internet teknolojileri pek çok problemi, bulunacak yeni yöntemler ile giderme kudretine sahip durumdadır. Ancak bu noktada günümüz bilim insanlarının bu teknolojiyi bütün imkânları ile kullandığını iddia etmek yanlış olacaktır. Özellikle erişime açık dergi sistemlerinin bu mantıkla düşünülerek yeniden ele alınması gerekmektedir. Türkoloji'nin halk edebiyatı, halk bilimi ve ağız çalışmaları gibi alanlarında karşılaşılan ifade etme güçlüklerinin, erişime açık dergi sistemlerinin yeniden düzenlenmesi ile giderileceği düşünülmektedir. Çalışmamız bu bağlamda bir yeni yöntem önerisi hüviyetindedir. Çalışmamızda ileri sürdüğümüz yeni yöntem sayesinde, Türkoloji alanında anlaşılması ve anlatılması son derece sıkıntılı olan hususların aydınlatılmış olacağı kanısındayız. Bu bağlamda çalışmamız yeni bir yöntem ve bağlantılı olarak da yeni bir teknik önerisi üzerinde kurgulanmış bir çalışmadır. Bu çalışma, Türkoloji alanında yapılan çalışmaların sunumunda olduğu gibi diğer disiplinlerin çalışmalarının sunumunda da büyük kolaylıklar sağlayacak olan bir çalışmadır. Örneklem olarak çalışma alanımızdan dolayı, halk şiirinde tür, şekil ve makam konuları ile halk bilimine giren konulardan seçmeler yapılarak çalışmanın kurgusu

¹ Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sugurlu@ibu.edu.tr

and mode topics and the topics of folklore. Moreover, new method proposal that we propose, is also a suggestion will shed light on other disciplines. On the health sciences, fine arts and engineering sciences areas, we believe that a functionalist will function.

sağlamlaştırılmaya çalışılmıştır. Üstelik gündeme getirdiğimiz yeni yöntem önerisi, diğer disiplinlere de ışık tutacak bir öneridir. Sağlık bilimleri, güzel sanatlar ve mühendislik bilimleri alanlarında fonksiyonalist bir işlev göreceği kanısındayız.

Keywords: Method, Technique, Presentation, Type and Shape, Mode

Anahtar Kelimeler: Yöntem, Teknik, Sunu, Tür ve Şekil, Makam

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Türklük bilimi üzerine klasik (geleneksel) yöntemle başlatılan akademik çalışmalar ile son on yıldır yürütülmekte olan akademik çalışmalar, sunumları itibari ile birbirinden iyice farklılaşmış durumdadır. Türklük biliminde klasik tarzda (matbu) başlatılan çalışmalarda çoğu zaman alana-sahaya inilerek derlenen malzemenin analizine dayanılmış ve bu analizler sonucunda kitaplar, dergiler, makaleler ve bildirimler üretilerek araştırmacıların ve heveskârların takdirine sunulmuştur. Çalışmamızda biz bu tarz sunu yöntemini “klasik sunu tarzı” şeklinde isimlendirmekteyiz. Bu tarz bir isimlendirmeye gitmemizdeki neden ise son yıllarda meydana gelen değişik sunu şekillerinin de artık sıklıkla kullanılıyor olmasıdır. Özellikle son çeyrek yüzyılda, bilimde ve teknolojiye kat edilen yeni mesafeler, akademik çalışmaların sunumunda da yeni alternatiflerin doğmasına neden olmuştur. Günümüzde bu yeni alternatiflerin değerinin tam takdir edilememiş olduğu da bir gerçektir ki çalışmamız; hem bu konunun irdelenmesi hem de çözüm önerisinin sunulması üzerine hazırlanmış bir çalışmadır.

Ülkemizde Türkoloji alanında klasik tarzda başlatılan ve günümüze kadar da bu şekilde uygulana gelen sunu yöntemi, bilgisayar ve internet teknolojilerinin devreye girmesi ile neredeyse ikinci planda kalmıştır. Kitaplar ve dergiler on beş sene öncesinden internetin sanal ortamına alınmaya başlanmış, akademik çalışmalar doğrudan online ortamlarda sunulmaya başlanmıştır. Geldiğimiz aşamada online (açık) diye tabir edilen sayısız derginin akademik çalışmaların sunumunda önemli bir görevi ifa ettiğini görmekteyiz. Uluslararası arenada da aynı şekilde binlerce akademik derginin internet ortamına aktarılması ile bu dergilerde yayınlanan makaleler, milyarlarca insanın takdirine sunulmaktadır. Hangi alandan olursa olsun araştırmacıların bilgisayar ekranlarından dünyayı takip ederek kendi alanlarına dair olan son çalışmaları görebildiği, çalışmalarını internet ortamı ile bütün dünyadaki araştırmacıların takdirine sunabildiği bir zamanı idrak etmekteyiz. Bu bağlamda gelişen teknolojiye adapte olma anlamında kütüphanelerin veri tabanları, araştırma merkezlerinin, şahısların ve üniversitelerin dergileri online hale getirilmiştir.

Uluslararası akademik çalışmaların bilim insanlarının takdirine sunulduğu bu türden dergilerin indekslere ve veri tabanlarına girme işlemleri, bu indekslere ve veri tabanlarına başvuru süreçleri, takibi ve

onaylanması da yine internetin imkânları dâhilinde yürütülmektedir. Bu imkânlar, akademik çalışmaların önünü açmış, akademik kadrolara atanma esnasında karşılaşılan yayın sıkıntısı, bu türden akademik online dergilerin vermiş olduğu hizmetlerle ancak giderilebilmiştir. Eski dönemde matbu dergi yayınlamanın var olan yüksek maliyetleri, ya dergi çıkarmayı imkânsız hale getiriyordu ya da yayınlanan dergilerin az sayıda makaleye yer vermesine neden oluyordu. Online dergilerde ise maliyetlerin çok az olması ve binlerce sayfada yüzlerce makaleye yer verilebilmesi, büyük bir ihtiyacın karşılanmasına vesile olmuştur.

Ancak süreç işte tam da bu noktada durağanlaşmış gibi görünmektedir. Burada sözünü ettiğimiz durağanlaşma sunumun tarzından ötürüdür. Matbu olarak başlayan akademik çalışmaların sunumları son senelerde internete taşınmış ve orada kalmıştır. Bizce internet dergileri bir üst sunum aşamasına maalesef geçememiştir. Günümüzde internet dergisi olarak faaliyet gösteren binlerce dergi, aslında dikkat edilecek olursa kâğıdın (pdf şekliyle) ekrana aktarılmasından çok da farklı değildir. Bir asır önce yaşamış bir bilim insanının matbu bir dergiden makale okuması ile günümüzde internet üzerinden bir makale okumanın nitelik bakımından hiçbir farkı yoktur. İşte bu durum bizce büyük bir eksiklik. Çağın teknolojik imkânları son on yıl içerisinde dramatik bir şekilde ilerlemiş ancak akademik internet dergileri bu ilerlemeyi yakalayamamıştır. Çağın imkânları dikkate alınacak olursa, akademik çalışmaların sunumu anlamında önümüzdeki fırsatlar kullanılmamaktadır.

Bizim işaret ettiğimiz bir “üst sunu aşaması” ya da bu aşamaya tekabül eden “yeni sunu yöntemi”, aslında bir ihtiyaca binaen ortaya çıkmış olan bir üst sunumdur. Çalışmamızın adından da anlaşılacağı üzere bu sunum tarzı, akademik çalışmaların sunumunda yeni bir yöntem önerisidir. Bu yöntem ile (eğer ki hak ettiği takdir görürse) akademik çalışmaların mahiyetinde ve oluşturulma yöntemlerinde değişmeler yaşanacağı muhakkaktır. Çalışmamızda “Türkoloji çalışmalarının sunumunda yeni bir yöntem önerisi” şeklinde bir başlık kullanmış olmamız bu yöntemin diğer disiplinlerce kullanılmayacağı anlamına gelmemelidir. Burada bizler Türkoloji ve folklor üzerine çalışmalarını yürüten akademisyenler olarak çalışmanın da başlığını ona göre verme, bu yeni yöntemi de onun üzerinden anlatma ihtiyacını hissettik. Oysaki bu yeni sunum yönteminin, sadece folklor ve Türkoloji çalışmalarının sunumunda değil ayrıca tıp, mühendislik ve güzel sanatlar gibi bilim dallarının da sunumlarında faydaya dönük bir işlev göreceği açıktır. Üstelik zaman içinde var olan makale puanlama ve dergi yazım kriterleri ile online dergi formatlarını da değiştirme kudretindedir. Biz bu yeni sunum tarzının ne olduğunun burada hemen söylenilmesinden önce hangi ihtiyaca binaen ortaya çıktığının anlatılmasından yanayız. Böylelikle yeni sunum yönteminin ne olduğunun ve neden önemli olduğunun daha doğru anlaşılacağı kanaatindeyiz.

2. Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Ezgi Hususunun İzahında Yaşanan Sıkıntılar

Halk edebiyatına dair yazılmış olan kitap ve makalelerde karşılaştığımız bir son ifade tarzı vardır ki bu ifade tarzı bizi çalışmalarımız boyunca hep müşkül durumda bırakmaktadır. Bu son ifade tarzı, genellikle halk

şiiir türlerinin açıklanmasında kullanılan bir yargı cümlesi haline gelmiştir. Karşımıza hep “kendisine has bir musikisi vardır”, “kendisine özgü bir ezgisi vardır”, havası vardır, nağmesi vardır, edası vardır, söyleniş şekli vardır gibi ifadelerle çıkmaktadır. Peki, acaba bu kendisine has olan ezgi, musiki, name, makam nedir? Kitap ve makalelerde de rastlamadan yapamadığımız bu son ifade şekli, aslında konunun geçiştirilmesinden başka bir şey değildir. Halk şiiirimizde tür ve şekil hususunun sorunlu bir konu olmasına bu son ifade tarzı bir çözüm getirmediği gibi sorunun çözülemeden devam etmesine de neden olmuştur. Yeni sunu yönteminin doğmasında bize ilham kaynağı olan halk şiiirindeki tür meselesi ve benzeri konular bu güne kadar klasik yöntemle yeterince izah edilememiştir.

Başlıkta bahsini açtığımız Türk halk şiiirindeki tür, şekil ve ezgi konusu, günümüzde hâlâ klasik tarzdaki sunular ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Burada sunu yönteminden kaynaklanan bazı sorunların günümüze kadar devam ettiğini görebilmekteyiz. Halk şiiirinde tür, şekil ve makam ile ilgili olarak Ahmet Talat Onay, Hikmet Dizdaroğlu, Hikmet İlaydın, Cem Dilçin, Özkul Çobanoğlu, Doğan Kaya ve M. Öcal Oğuz gibi isimler bu sorunları çözmek adına çalışma yapan ve ilk akla gelen isimlerdir. Ancak klasik sunu yöntemiyle oluşturulan makale ve kitapların, halk şiiirindeki türü belirleyen ezgiyi ifade edebilme yeterliliğinde olamaması, yukarıdaki saydığımız isimleri de benzer bir acziyetin içerisine sürüklemiştir. Yöntem olarak sergilenen durağan yaklaşımlar nedeniyle “tür” konusu Öcal Oğuz’un *Halk Şiiirinde Tür, Şekil ve Makam* adlı kitabında da belirttiği üzere, (2001:8) “belalı konulardan biri” olarak durmaya devam etmektedir. Makalemizde kurgusunu oluşturmaya çalıştığımız “yeni sunu yöntemi”nin bu türden sorunları gidereceğine inanmaktayız.

Konuya dair yapmış olduğumuz çalışmaların sınırı daha çok klasik yollarla bugüne kadar vücuda getirilmiş olan kitapların, makalelerin ve bildirilerin okunması çerçevesindedir. Bu çalışmalar ile tür ve şekil hususunda bir miktar kanaate ulaşılmış ancak türü belirleyen hususiyetlerden biri olan ezgi üzerinde hala sağlıklı bir kanaate ulaşılamamıştır. Kaldı ki önceki dönemde tamamlanmış olan tür, şekil ve ezgi ile ilgili çalışmalarda da araştırmacılar bizimle benzer kanaatlere ulaşmışlardır. Örneğin A. Talat Onay’ın “*Türk Halk Şiiirlerinin Şekil ve Nev’i*” adlı eserinin girişinde (Onay 1996:4) “Daha eksiksiz ve tam bir eser ortaya koymak dilini, soyunu sevenler için bir borçtur” demesi benzer kanaatten ötürüdür.

A. Talat Onay’dan sonra dikkatlerimizi çeken ikinci şahsiyet Hikmet İlaydın’dır. Hikmet İlaydın’ın 1947 yılında yazmış olduğu “*Türk Edebiyatında Nazım*” adlı eseri de tür ve şekil üzerinedir. İlaydın, Türk halk şiiirinde şeklin “dış”a, türün ise “iç”e taalluk eden hususlar olduğunu ifade ederek konuya giriş yapar. Buna göre mezkûr eserde (1947:6) “Geniş manasıyla dil, üslup, kompozisyon ve nazım özellikleri dıştır” diyerek şekil ile ilgili düşüncesini dile getirirken (1947:6) “İç ise bir sanatçının anlattığı, duyduğu şeylerdir” diyerek türü ve dolaylı olarak ezgiyi işaret etmiş ve nelerden oluştuğuna değinmiştir. Tür meselesini izah ederken o da yetersiz kaldığından inançla açıklama ihtiyacı duyarak, şiiirin zihnimize bıraktığı anlam, ruh ve duyguya yani icra ortamına atıflarda bulunmuştur. Bu hususa ortak olarak P. Naili Boratav, “*Folklor ve Edebiyat*” adlı

çalışmasının birinci cildinin “*Halk Edebiyatında Tür ve Biçim Sorunu Üzerine*” başlıklı yazısında, türün anlaşılması için anlatı ortamındaki hissiyata dikkat çekmiştir (Boratav 1982:156). Ezginin henüz tam olarak tür üzerindeki rolü tespit edilemediği için görüldüğü üzere güfte ile ezginin bir yürütüldüğü icra ortamları ön plana çıkarılmak zorunda kalmıştır.

Boratav, halk şiirimizde tür, şekil ve makam mevzusunda emek sarf eden önemli şahsiyetlerden biridir. Ancak şekil ile ilgili tespitlerine ezgiyi de dâhil etmesi günümüz araştırmacılarınca kabul edilen bir görüş değildir (Boratav 1982:156). Yine benzer bir şekilde Dizdaroğlu’ndan da Türk şiirinde biçimin olmadığına dair farklı bir görüş gelmiştir. Dizdaroğlu “*Halk Şiirinde Türler*” adlı çalışmasında (1969:46) “halk şiirinde nazım biçimi yoktur, tür vardır” demektedir. Onun bu kaniya ulaşmasında cönkler ve mecmualardan edindiği izlenimin etkili olduğu düşüncesi Boratav tarafından dile getirilmiştir (Boratav 1982:156). Dizdaroğlu, incelemiş olduğu cönklerdeki şiirlerin, hiçbir şekil ve tür özelliklerine uyulmaksızın, başlıklarının rastgele bir şekilde verilmiş olmasından hareketle, halk şiirinde nazım biçimi yoktur sonucuna kilitlenmiştir.

Halk şiirinde şekil vardır. Şekil denilince de anlaşılması gereken üç husus vardır. Onlar da “kafiye örgüsü, nazım birimi, vezin ve şiirin hacmi (mısra, beyit veya dörtlük sayısının azlığı veya çokluğu) olabilir” (Oğuz 2001:15). Bunların dışında bestenin de biçime dâhil edilmesi hatadır. Görüldüğü üzere erken dönemde henüz şekil ile ilgili bile bir ortaklığa ulaşılamamaktadır.

Halk şiirinde ezgi hususu ile ayrıca ele alınmalıdır. Ezgi, beste, makam, name, teganni ya da hava diye de tarif edebileceğimiz şiirdeki “mâhiyet-i mûsiki”; mani, türkü, varsağı, türkmani, koşma, semai, ilahi, deme, devriyei nevrüziye gibi nevilerin birbirinden ayrılmasında önemli bir araç olarak ortada durmaktadır ancak bu araç klasik sunu ile ifade edilememektedir. Fuat Köprülü’nün belirttiği üzere, “Halk şairlerinin *mani, koşma, türkü, türkmani, varsağı* ilh ... gibi nevilerin arasındaki fark kısmen *şekil’lerine* ve daha ziyade mâhiyet-i mûsikilerine yani *beste’lerine* aittir. Bunlardan mesela *türkü* Türklerin, *türkmani* Türkmenlerin, *varsağı* Varsakların hususi besteleriyle söylenen parçalarıdır”(Köprülü 1981:321). Bu ifadeleriyle Köprülü, bestenin ‘tür’ün anlaşılmasında kilit bir yere sahip olduğu fikrini desteklemektedir. Ahmet Talat Onay’ın, (1996:3) “Halk şiirlerini tetkik ederken yalnız eşkâl ve enva’ı, yani bu şiirlerin şekil ve mevzua göre arz ettikleri tenevvuatı değil, aynı zamanda teganniye de nazardan uzaklaştırmamak lazım geldiğinden edebiyat kitaplarındaki noksanın başlıca sebebinin burada bu noktada aramalıdır” şeklindeki ifadesi de ‘tür’ün anlaşılmasında bestenin önemine dairdir. Öcal Oğuz’un da bu ortak görüşü destekler mahiyette (2001:15) “nazım türlerinin birbirinden ayrılmasında ise iki temel unsurun konu ve ezgi olduğunu” ifade etmesi önemlidir. Devamında “*Türk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*” adlı çalışmasında (2001:20) “Bu tasnif ve değerlendirmeye, halk şiirindeki tür ve şekil meselesini çözmüş olduğumuz düşünce ve iddiasını taşıyoruz” şeklindeki ifadesi konunun çözülemediğinin bir kanıtıdır. Buraya kadarki tespitlerden

edindiğimiz izlenim, halk müziğimizin ezgisel yapısı çözülmeye kadar şiirimizdeki tür ve şekil hususunun tam olarak anlaşılamayacağı yönündedir.

Tür, şekil ve ezgi üzerine özetlemeye çalışmış olduğumuz düşünceler, her zaman istisnai durumlar karşısında hala savunmasız durmaktadır. Konumuz gereği araştırmamız, daha çok türlerin anlaşılmasında “ezgi”nin üzerine odaklanmaktadır. Türkoloji çalışmalarının sunumunda yeni bir yöntem fikrinin doğmasında bize daha çok türe taalluk eden özelliklerden “ezgi” hususu ilham olmuştur. Ancak hem halk şiir ezgileri hususunda halk ezgilerimizin zenginliğini ifade edecek kadar zengin anlatılar-sunular oluşturulamamaktadır hem de bu yetersiz sunu çalışmaları nedeniyle benzer bir karmaşa bu alanda da devam etmektedir.

Savaş Ekici günümüzde ezgi konusundaki benzer sıkıntıların varlığını, bir gecikmişliğe bağlamaktadır. “*Akademik İncelemeler*” adlı bir dergide yazmış olduğu “*Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler (Ayak, Makam ve Dizgi Kavramları)*” adlı çalışmasında (2009:22) “Türk müziği konusunda en yoğun ve ciddi çalışmalara bakıldığında Cumhuriyetin kuruluşundan sonraki 45-50 yıllık dönem içerisinde yapıldığı görülmektedir” diyerek bu gecikmişliğe dikkat çekmektedir. Makalesinde de geçtiği üzere *ayak*, *makam* ve *dizgi* kavramları üzerindeki meydana gelen ihtilafı gidermeye çalışmıştır. Savaş Ekici'nin bu ihtilafın kaldırılmasını zaruri görmesi aynı zamanda makalemizin çıkış nedenini de oluşturmaktadır. Ekici bu hususu (2009:30) “Aslında konunun icrası ve icracılığı yönünden bakılacak olursa bu kurallara veya ses dizilerine bir ad vermek ya da vermemek o kadar önem taşımamaktadır. Fakat konunun eğitim yönü düşünüldüğünde, bu kurallara bir ad vermek veya bir kalıp oluşturmak son derece gereklidir” şeklinde izah ederek konunun ortak bir terminolojiye kavuşturulmasının önemine işaret etmiştir. Burada klasik sununun yetersizliğinden çok henüz bir ortak terminolojinin bile oluşturulmamış olduğu ifade edilmektedir.

Halk müziğinin melodik yapısı üzerine yapılan çalışmalarda makam, beste, dizi, ezgi, tavır, tarz ve ayak kavramları ile ilgili farklı tahliller öne çıkmaktadır. Tahlillerdeki uyumsuzluğa ve konunun tespit edilememesine, halk şiirlerimizin besteli olarak icra edilmesine olan farklı yaklaşımların da etkisi olmaktadır. Öcal Oğuz, bu hususu şu şekilde özetlemektedir: “Makamlar konusunda bugüne kadar yapılan çalışmalarda şiirle meşgul olanlar ezginin, müzikle meşgul olanlar şiirin kendilerini doğrudan ilişkilendirmediğini düşünmüşlerdir”(Oğuz 1990:25). Bu saptamada işaret edilen husus, müzikologların konuya sadece müzikalite bağlamında yaklaşırken Türkologların ise konuya sadece şiir üzerinden yaklaşmakta olduklarına dairdir. Aslında bu yaklaşım pek değişmemiştir de. Çünkü hala geleneksel icra ortamlarının tam anlamıyla aktarılmasının gerekliliği fikri belirmemiştir. Bu eksiklik de sunu yöntemlerinin eski şekliyle devam etmesine neden olmuştur. Oysaki halk şiirimiz söz konusu olunca söz ile musiki bir bütündür. Bu musiki Özkul Çobanoğlu'nun da belirttiği üzere şiirdeki konunun türüne göre değişebilmektedir. Bir ağıt ile bir güzelleme türkü aynı makam dizisi içinde icra edilmemektedir. Koşma

türkülerin bile işlediği konulara göre ezgileri değişebilmektedir. Farklı ezgilerle seslendirilen koşmalar bundan dolayı Acem koşması, Kerem koşması, Kesik Kerem koşması, Koşma şarkı, Gevheri koşması, Ankara koşması, Topal koşma vb. gibi farklı isimler alırlar. Peki, bizler bu zenginliği yazılarımızda ifade edebilmekte miyiz?

Halk şiiri denilince ezgi önemli bir yer kaplamaktadır. Doğan Kaya “*Anonim Halk Şiiri*” adlı eserinde (1999:211) “Ezgiye güzellik sağlayan türkü sözleri, müzikte gaye değil araçtır” diyerek asıl olanın ezgi olduğunu öne sürmüştür. Ezgilerimiz de kendi içerisinde ritimli (usullü-kırık havalı), serbest ritimli ve karma ritimli ezgiler şeklinde sınıflandırılabilir (Kaya 1999:214). Halk şiirimizdeki işlenen konulara göre âşıklarımız; ağıt, koçaklama, methiye, güzelleme, ninni gibi türlere asırlar içerisinde bazı makam dizilerini uyarlayarak günümüze kadar taşımışlardır. Yani her şiir türünün kendisine has bir ezgisi ve ritmik yapısı asırlar süren süreçte oluşturularak kabul görmüştür. Geleneksel halk müziği tabiri de bu istikamette ortaya çıkmıştır. Aksi takdirde Öcal Oğuz’un bir ifadesiyle (1990:27) “Ezgisi ve ritmik yapısı itibarıyla Gülebeyi, Kocanene, Süsenber ile ölümü; Zarıncı, Diligam, Civanöldüren ile bahtiyarlığı; Göğçe Güzellemesi ile yığıtlığı anlatmaya imkan yoktur. Böyle bir teşebbüs, âşıkların ifadesiyle «ölü evinde gülüp, düğün evinde ağlamaya» benzer”.

Özkul Çobanoğlu da “*Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*” adlı çalışmasında konuya temas etmektedir. Çobanoğlu’na göre halk müziği üzerinde meydana gelen yanlış algıda, Köprülü’nün ileri sürdüğü görüşlerin rolü büyüktür. Köprülü’nün görüşlerinin sonraki araştırmacılar tarafından benimsenmesi, yanlış algının da devam etmesine neden olmuştur (Çobanoğlu 2000). Çobanoğlu’nun aktardığına göre Köprülü, nihayetinde “koşmaların bir âşık havası veya bestesi ile söylendiği” kanaatine ulaşmıştır (2000:27). H. Dizdaroğlu, A. Talat Onay, İ. Ozanoğlu ve R. Tefik Bölükbaşı da Köprülü’nün bu kanaatini referans olarak kabul eden sonraki araştırmacılarımızdır. Burada varılan ortak görüş, koşmaların tek ve ortak bir ezgi ile söylendiği görüşüdür. Bu görüşe Çobanoğlu katılmaz. Çobanoğlu, Ozanoğlu’nun 1940 yılında hazırladığı “*Âşık Edebiyatı*” adlı eserindeki kendi tespitinde “Koşmaların tenevvü ve tevsiminde vezin kafiye ve şekilden ziyade mevzu ile ilgili teganni tarzı esastır. Bu itibarla koşmalara Kerem, Garip, Köroğlu gibi isimler verilmektedir ki bunların her birinde beste ile küfte (güfte) arasında sıhriyet aranmalıdır. 24 tarzda teganni edilebilen koşmaların inşadı divan ve emsali hükümlerine tabidir” demesinin, önceki görüşünü yalanladığını ileri sürer (Çobanoğlu 2000:28). Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere sadece koşma türüne has olan 24 ezgi türü mevcuttur. Bu durumda sadece koşma mevzusunda dahi kendisine has bir ezgi tabirini kullanmak, doyurucu bir ifade şekli olmayacaktır. Burada da mezkûr sıkıntı zuhur etmekte klasik sununun ifade yetersizliği bir anlam karmaşasına neden olmaktadır. Özünde melodiye dayanan bütün bu ezgilerin birbirinden farkını bizler makale ve kitap çalışmalarımızda yazıyla anlatıp geçmekteyiz. Ya da diğer bir ifade ile anlatamayıp geçmekteyiz. Akademik makale ve kitap sunumlarında bu konular acaba yazıyla yeterince anlatılabilmekte midir?

Görüldüğü üzere halk şiirindeki ezgiler hususu da oldukça kapsamlı ve anlatılması ile anlaşılması da zor olan bir husustur. Bizler Gülebeyi, Kocanene, Süsenber gibi ya da daha değişik koşma ezgilerinin sadece isimleriyle ezgi konusunun makale ve kitap çalışmalarında anlaşılır hale getirileceğini sandık. Oysaki işin müzikaliteye dayanan yönüne dair yeterince açıklayıcı örnekleri klasik yöntemle oluşturmuş olduğumuz makalelerle verememekteyiz. Halk şiir geleneğimizin icra töresinin tam bilinmemesi ise işin cabasıdır. Bugün halk müziği alanına dair çalışma yapan araştırmacılarının eserlerini incelerken, konunun sadece yazı ile anlatılarak izah edilebileceği inancından artık vazgeçilmelidir.

Geleneksel halk müziğimizde sayıları 300'ü bulan makam türünün mevcut olduğu unutulmamalıdır. Üstelik bu makamlar bölgesel ve kültürel farklılıklarla kendi aralarında farklı farklı ezgilere ve seyir şekillerine sahiptir. Farklı farklı olan ezgiler de mahalli sanatçıların kendilerine has olan tavırlarından dolayı sayıları artarak değişebilmektedir. Bizler ise çağın olanaklarını devreye sokarak bu zenginliği ifade etmenin yolunu ya da yollarını bulamıyoruz. Özellikle internet ortamında yayınlanan uluslararası hakemli dergilerde, halk müziğindeki bu ifade zenginliğini daha rahat izah edebilme imkânı oluşmuşken, bu imkânı görememekteyiz. Teknolojinin sunduğu olanakları, bu türden konuların izahında kullanmakta hala sığ kalmaktayız.

Çalışmamızı buraya kadar özetlersek örnekleme olarak aldığımız şekil ve özellikle tür mevzusunun klasik sunu yöntemiyle açıklanamadığı ortadadır. Önümüzdeki online dergi sistemleri ise bizim için bir fırsat olarak durmaktadır ancak bu sistemler de şu aşamada niteliğine uygun olarak kullanılmamaktadır. Online akademik dergi sistemlerinde bir güzelleme türkü ile bir ağıt türkünün, bir ninninin, koçaklamanın, semainin Gülebeyi, Kocanene ve Süsenber gibi ezgilerin farkı hala müzikalite olarak ifade edilememektedir. Hatta koşma ezgilerinin dahi birbirinden farkını internetteki makalelerle anlatamamaktayız. Çünkü burada da hala klasik sunuya devam edilmektedir. Bugün bir basılı yayın ile online yayının hiçbir farkı yoktur. Yazıyla anlattıklarımız online sistemlerde de melodik bir veriye dönüşmediğinden, okuyucular ezgilerin nasıl okunduğunu, nasıl bir halk musikisine sahip olduğunu, ezgilerine göre türlerin aralarındaki farkların neler olduğunu hiçbir zaman anlayamamaktalar.

Nihayette söylemek istediğimiz şudur ki: “*Bizim artık müziği, sesi ve görüntüyü akademik makalelerimize (internet ortamındaki) sokmanın zamanı gelmiştir ve hatta geçmektedir.*” Online dergi sistemleri bu aşamada Türkoloji ve folklor çalışmalarının sunumunda büyük bir fırsat olarak ortada durmaktadır. Türkoloji çalışmalarının internet ortamındaki uluslararası hakemli makale sistemlerine girmesinden yaklaşık bir on sene geçmiş olmasına rağmen, bu gelişmiş teknolojinin imkânları göz ardı edilerek, sıradan bir matbu dergi seviyesinde faaliyet göstermeye devam ettirilmektedir. Günümüzde internet ortamında sunulan bir makale ile masamızın üzerinde duran bir dergideki makalenin nitelik açısından hiçbir farkı yoktur. İşte bu durum biraz akıl kurcalamasına ve bazı yeni yöntemlerin artık faaliyete geçirilmesi fikrinin zaruri olarak öne çıkmasına neden olmaktadır. En azından internet ortamındaki dergilerimizin sahip oldukları arayüzler

(makale takip sistemleri) bu format ile yeniden düzenlenebilme imkânına sahiptirler. Böylelikle makalelerimizde izah etmekte sıkıntı çektiğimiz hususları, video ve ses kayıtları ile destekleme ve çok daha az kelime ile konuyu sarih bir şekilde anlatma imkânımız olacaktır.

Makalemizin ortaya çıkmasındaki asli neden unutulmamalıdır ki içine düşmüş olduğumuz çıkmazlardır. Halk edebiyatı derslerinde öğrencilerimize tür, şekil ve özellikle ezgi hususunu izah etmekte yaşadığımız sorunlar, aynı zamanda bu konulara dair yaptığımız akademik çalışmalara da yansımıştır. Karşımızda çözüm olarak duran modern dönemin bilgi teknolojisi ise hala fark edilememiştir. Yeni yöntem önerimiz, bu teknolojinin daha nitelikli bir kullanımı anlamına gelmektedir. Önerimiz, makale çalışmalarımızda çoklu sunu imkânını bize sunacak olan yeni formatlı online (açık) dergi sistemlerinin oluşturulmasına endeksli bir yöntem önerisidir.

Yeni yöntem önerimiz, iki aşamalı bir geçiş sürecine endeksli. Bu geçiş süreçlerinin ilkinde, internet dergilerinin arayüzleri ve yazılım türleri yeniden oluşturulacaktır. Bu yeni dergi sistemi, online dergiler için yeni bir format anlamına gelmektedir. Kendimizce bu türden online dergilere “*Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistemi*” demeyi uygun bulmaktayız. Buradaki görüntü ifadesinden resim ya da fotoğraf anlaşılmalıdır. Biz buradaki görüntü ifadesini hareketli videolar için kullanmaktayız. Ses, derken de ses kayıtlarını ifade etmekteyiz. Geçiş süreçlerinin ikinci aşaması ise yeni formatlı dergi sistemimizde yayınlanacak olan makalelerin yenilenmiş şekil ve içerik özelliklerinin oluşturulması olacaktır.

Bizler akademisyenler olarak artık bütün dünyayı (akademik bilgi üretimi anlamında) internet ortamından takip edebilmekteyiz. Ancak ne hazindir ki bu takibi hala sadece yazı üzerinden yapabilmekteyiz. Dünya halkbilimi çalışmalarını, akademik e-dergilerden ses ve görüntü ile desteklenmiş şekliyle hala takip edememekteyiz. Bu nedenle de daha verimli bir karşılaştırma yapma imkânından da mahrumuz.

Makalemizde seslendirilen ve şu anda dünyanın hiçbir ülkesinde uygulanmaya başlanmayan bu yeni yöntemin sağlayacağı olanaklar sadece Türkoloji alanında değil, diğer bütün disiplinlerde de yüksek bir ifade imkânını oluşturacaktır. Bu yeni yöntem, internet teknolojilerine giren bir husus olduğu için işin teknik boyutuna burada girmeyi düşünmüyoruz. Ancak günümüzün teknolojik imkânları düşünüldüğünde de bu yeni formatlı internet dergi sistemlerinin (Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistemi) oluşturulmasının çok da zor olmadığı kanaatindeyiz.

3. Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistemi Uygulama Esasları

Günümüzde devam eden bir süreçtir ki ülkemizde ve uluslararası camiada, uluslararası hakemli ve indekslerde taranan e-dergilerde binlerce makale halen yayın hayatına kazandırılmaktadır. Şu anda internet ortamında yayınlanmakta olan dergi sistemlerinde önerdiğimiz “*Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistemi*” formatını taşıyan bir dergi sistemi mevcut değildir. Akademik camianın takdirine sunduğumuz yeni dergi

sistemi, öncelikle ses ve görüntü kayıtlarını da makalelerde ifade edebilecek olan bir sistemdir. Bizim için önemli olan boyut ise işin akademik boyutudur. Teknik boyut yazılım şirketlerince halledildikten sonra akademik boyut bizce şu kriterlere göre düzenlenmelidir.

Öncelikle yeni formatlı dergiye gönderilecek olan makalelerde ses ve görüntü nasıl bir şekilde çalışacaktır? Öncelikle yazar makalesini sisteme yüklediği gibi ayrı bir butonla video ve ses kayıtlarını da sisteme yükleyecektir. Biz bu aşamada makalelerdeki ilgili kelime üzerine konulacak bir *köprü* ile belirlenecek olan hedef dosyadaki video kaydının, makale üzerinde (köprüye tıklanması üzerine) küçük bir pencere şeklinde açılmasını ve videonun makale akışı içerisinde izlenmesini uygun bulduk. Aynı durum ses kaydı için de geçerlidir. Yani yazar örnek videosunu ilgili kelimeye iliştiirecek ve okuyucu da bu kelimeye tıklayarak hemen makalenin üzerine açılacak olan küçük pencereden videoyu izleyebilecektir. Bu sayede okuyucu geleneğin yaşandığı şekliyle kendisine şahit olacak ve aklında doğması muhtemel olan soru işaretleri oluşmayacaktır. Ya da yazılanlardan hareketle hayalinde canlandırma durumunda kalmayacaktır. Burada ses ve görüntü dosyasının ne türde olması gerektiğini, teknik boyuta girmesi nedeniyle, dile getirmiyoruz. Ancak muhtemelen çok fazla yer kaplamayacak olan bir sürüm tarzının benimsenmesinde yarar olacağı kanısındayız. Çünkü fazla yer kaplayan bu türden kayıtların sistemde bir yavaşlamaya ve hatta çökmeye neden olmaması gerekmektedir. Bu türden ses ve video kayıtları, diğer akademik alıntılmalardaki kural ve usullere tabi olacaklardır. Kayıtların kaynakları ya da kaynak kişileri kaynakçada belirtilecektir.

Bu noktada ses ve görüntü kayıtlarının süresi önemlidir. Çünkü okuyucuyu makalenin akışından ve konunun takibinden koparacak derecede uzun bir ses ya da görüntü kaydı uygun olmayacaktır. Bu sayede makaledeki konu akışı da olumsuz bir şekilde etkilenmeyeceği düşünülmektedir.

Kısaca yeni dergi sisteminin formatı (teknik özellikleri) ve bu dergiye gönderilecek olan makalelerde uyulması gereken kriterler bu çerçevede özetlenebilmektedir.

4. Yeni Yöntemin Alana Sağlayacağı Katkılar

Bu yeni yöntem ile artık akademik çalışmaların, ses ve görüntü kayıtlarının da desteği ile daha anlaşılır ve daha bilimsel bir hüviyete kavuşacağı inancındayız. Örnek vermek gerekirse, bir okuyucu bir ağıt türünün farklı iki makamla okunuşunu görmek ve dinlemek imkânına kavuşacaktır. Ya da onlarca koşma ezgisinin birbirinden farkını o anda dinleme imkânıyla anlayabilecektir. Bizi durmadan müşkül duruma düşüren şiir türlerimizdeki kendisine has olan o bütün ezgiler, havalar, makamlar, besteler aynı anda dinlenebileceği için artık arkasından gelebilecek olan bütün soru işaretlerini silmiş olacaktır. Bir diğer örnek olarak “mani”leri düşünürsek, Anadolu’da mani diye ününü duyuran bu halk şiiri türü, Kars yöresinde “bayatı”, Irak Türklerinde “hoyrat”, Prizren Türklerinde “martifal”, Eskişehir Kırım Türklerinde “şın” gibi vb. çok daha çoğaltabileceğimiz farklı isim ve ezgilerle icra edilen bir türdür. Üstelik bütün bu yöreler kendilerine has bir mani söyleme geleneği çerçevesinde bu manileri ezgilendirir ve söylerler. Sadece mani türünde dahi

karşımıza çıkan bu onlarca ezgi artık soru işaretleri ile dolu olamayacaktır. Bu yeni sistem ile bütün farklı ezgiler akademik bir yorum ve kayıt zevkiyle dinlenerek aradaki farklar ayırt edilebilecektir. Üstelik bu kayıtlarda geleneksel icra ortamlarının da yansıtılacak olması, somut olmayan kültürel mirasın kayıt altına alınması adına büyük bir adımdır.

Örneğin Erman Artun'un "*Adana Halk Kültürü*" adlı eserinde Adana'da mani söyleme geleneği (2006:61) "Kızlar, kadınlar ve erkekler ekin ekerken, davar güderken, hasat kaldırırken, bayramlarda, şenliklerde, evlenme törenlerinde, kına gecelerinde, gelin hamamında, düğün bayrağı dikildiğinde, gelinin başında, kazma kazarken, imeceyle iş tutarken, sünnet törenlerinde, hidrellez, nevruz, saya gezme, çömçe gelin törenlerinde, halay çekilirken, pamuk tarlalarında, çeşitli toplantılarda vb. çalıp oynayarak" icra edilmektedir. İşte bütün bu icra ortamlarında seslendirilen maniler, bizim yeni önerimiz sayesinde icra ortamları ile birlikte akademik çalışmalara (online makalelere) ses ve görüntü kaydı olarak alınabilecektir.

Halk şiir türlerimizin bölgesel ve kültürel farklılıklardan dolayı sahip oldukları ezgisel farklılıklar günümüzde dahi ne tam anlaşılabilmiştir ne de tam olarak anlatılabilmıştır. "Genellikle, kulaktan kulağa geçmek suretiyle halk arasında yayılan ve yaşayan türkülerimizin ne düzeni bellidir, ne yakımcısı. Türkü Türk'e ait demektir. Türkü sözcüğüne bir aidiyet eki olan (i) vokalinin eklenmesiyle oluşmuştur. Anadolu'da şarkı adı bilinmez" (Hoşsu 1997:6). Varsağı Varsak boylarına, Türkmani ise Türkmenlere *has ezgilerin* oluşturduğu türlerdir. Güney Anadolu'da yaşayan Varsak Türkleri tarafından söylenmesi ve *özel bir ezgiyle* söylenen koşmalardan oluşması, nedeniyle varsağılar, bu adla anılma gereği duyulmuştur. Artık bu özel ezgiler uluslararası camiada yerli ve yabancı bilim insanları tarafından aynı anda (makalenin okunması esnasında) dinlenerek türkü, varsağı ve türkmani arasındaki ezgisel farklar anlaşılacaktır. Aynı şekil özelliklerine sahip olsalar da bütün halk şiir türlerimizin sahip olduğu farklı ezgiler, kendilerine mahsus teganniler artık o anda dinlenerek daha iyi anlaşılması sağlanacaktır.

Bu örnekler şiir ve musikiye dairdir ancak örnekler elbette çoğaltılabilir. Halk bilimi alanında bir şaman sağaltma töreninden bahsedilirken aynı zamanda görüntüsüne de yer verilebilecektir. Şamanın davulunun ve söylediği "yır"ının sedası, töreniyle birlikte idrak edilebilecektir. Anadolu'daki bir halk hekimi ile Amerikan folklorundaki bir "medicine man"ın sağaltma teknikleri görüntülü kayıtlarına dayanılarak daha iyi karşılaştırılabilecektir. Ağız araştırmalarında kelimelerin ağızlara göre bölgelerdeki değişik telaffuzları, telaffuz farkları yine ses ve görüntü kayıtlarının dinlenmesi ile daha iyi anlaşılacaktır. Bu yeni dergi sistemiyle okuyucular da farklı bir okuma yöntemine kavuşacaklardır. Bilim insanları ve araştırmacılar gitme imkânına sahip olmadıkları coğrafyalara ve sözlü kültürün icra ortamlarına götürülerek doğrudan icra ortamını izleme imkânına sahip olacaklardır. Türkoloji'nin diğer disiplinleri tarafından da son derece faydaya yönelik olarak kullanılacağını tahmin ettiğimiz bu yeni sunu yöntemi, akademik çalışmaların boyutunu uluslararası düzeyde etkileyecek bir mahiyete sahiptir.

5. Sonuç

Türkoloji çalışmalarını, görsel ve işitsel boyutlara doğru genişletmesi sonucu zenginleştirecek olan, sözlü kültürün kendi geleneksel icra ortamlarını olduğu gibi yansıtacak olan, izah etmekte zorluk yaşadığımız pek çok hususu daha anlaşılır hale getirecek olan, modern tarzda yürüyen bilimsel metodolojiye geleneksel ifade şeklini de sokacak olan “*Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistemi*” önerimiz, bilim insanlarının takdirine bu çalışma ile sunulmaktadır. Bu çalışma ile bu türden bir derginin “Türük” adıyla içinde bulunduğum akademik bir ekip tarafından hazırlanmakta ve yakın bir zamanda faaliyete geçeceğine dair bir bilgiyi de buradan bilim insanlarına ulaştırmayı uygun bulmaktayım. Çalışmamız dikkat edilecek olursa aslında “yöntem” ve “teknik” hususuna odaklanmış bir çalışmadır. Önerdiğimiz bu yeni sunum şeklinin “yöntem”e mi yoksa “teknik”e mi girdiği hususunu burada tartışmayacağız. O aşama bizce daha ileriki bir süreçte ele alınması gereken bir aşamadır. Ancak şunu da ifade etmek gerekir ki bu yeni sunum şekli, belki çok farklı yöntemlerin de kapısını aralayabilecek bir öneridir. Özellikle mühendislik bilimleri, sağlık bilimleri ve güzel sanatlar alanında çok fazla kullanılabilir bir yöntem olarak öne çıkacağı kanısındayız. Örneğin Hindistan’da tıp alanında geliştirilen bir ameliyat yöntemi artık makalelerdeki şekiller ve resimlerle dünya bilim camiasına anlatılmak zorunda kalınmayacak, yeni yöntem önerimiz sayesinde doğrudan uygulamanın kendisi gösterilebilecektir. Bu yöntem sayesinde bilim insanlarımızın da daha aktif bir hale geleceği kanısındayız. Çalışmalarını ses ve görüntü ile destekleyecek olan bilim insanları, alana-sahaya inerek, bilginin asli kaynağını kayıt altına almak isteyeceklerdir.

Günümüz akademisyenlerinin yıllar içerisinde oluşturdukları dijital arşivler bu yöntem ile artık unutulup gitmeyecek, bilim insanlarının hizmetine açılacaktır. Zamanla bu türden formata sahip olan dergilerin sayısının artması ile ise farklı bir katma değer de ortaya çıkacaktır. Dolaylı kazanım olarak düşünülebilecek olan bu katma değer, dijital (ses ve görüntü) kayıtların oluşturacağı hacimli veri dosyalarıdır. Açık dergi sistemlerinin ses ve görüntülerden oluşan yeni arşivleri ortaya çıkacaktır. Belki ileride bu verilere dayanılarak dijital kültür ansiklopedileri, dijital bilimsel eserler (kitap çalışmaları), dijital ders notları, tezler vücuda getirilecektir. Kitapların yavaş yavaş elektronik ortama aktarıldığı günümüz şartlarında aynı sistemin kitaplara uyarlanması ile kitaplar (e-kitaplar) da zenginleşecektir.

Mesela âşıklık geleneğini anlatan bir kitap çalışmasının matbu basımı yerine belki de sadece dijital basımı yapılacaktır. Üstelik bu sanal kitabımızın içindeki bilgiler; görüntülerle ve sesli kayıtlarla zenginleştirilecek hem okunması zevkli bir hale gelecek hem de anlaşılma katsayısı oldukça artacaktır. Bu yöntem ile oluşturulacak akademik çalışmalar, okuyucuyu doğrudan anlatı ortamına, geleneksel kültürün icra ortamına götüreceğinden, geleneğe de hizmet edecektir. Günümüzde teknolojinin son imkânlarını kullanan insanoğlunun, dünyayı cep telefonlarındaki ekranlardan takip ettiğini düşünürsek, bilimsel çalışmaların da bu gelişime ayak uydurarak önündeki engelleri kaldırması aslında bilim insanları olarak üzerimize düşen bir vazifedir.

Son olarak, Türkoloji çalışmalarının sunumunda yeni yöntem önerisi olarak öne sürdüğümüz “*Görüntü ve Ses Destekli Açık Dergi Sistem?*” adlı önerimizin bilim insanlarının takdirine sunulmuş bir öneri olduğunu tekrar ifade etmek isteriz. Böylelikle gerek Türkoloji alanında ve gerekse de diğer disiplinlerde olsun, karşılaşılan engellerden bazılarının artık aşılabacağı umulmaktadır.

Kaynakça

- Artun, Erman. (2006). *Adana Halk Kültürü*. Adana: Ulusoy Matbaacılık Ltd. Şti.
- Boratav, P. Naili. (1982). *Folklor ve Edebiyat I*. İstanbul: Adam Yayıncılık ve Matbaacılık.
- Çobanoğlu, Özkul. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dizdaroğlu, Hikmet.(1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları No 283.
- Ekici, Savaş. (2009). “Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler (Ayak, Makam ve Dizi Kavramları)”. *Akademik İncelemeler Dergisi (AİD)* Cilt 4 Sayı 1:21-33.
- Hoşsu, Mustafa. (1997). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı*. İzmir: Kombassan A.Ş.
- İlaydın, Hikmet. (1947). *Türk Edebiyatında Nazım*. İzmir: Yeniol Matbaası.
- Kaya, Doğan. (1999). *Anonim Halk Şiiri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köprülü, M. Fuat. (1981). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Onay, A. Talat. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*. Ankara: I. Baskı, Hazırlayan Cemal Kurnaz, Akçağ Yayınları.
- Oğuz, M. Öcal. (1990). “Âşık Makamları Üzerine Bir Değerlendirme”. *Milli Folklor Dergisi* 7 (Güz 1990):22-30.
- Oğuz, M. Öcal. (2001). *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Extended English Abstract

The obstacles we encountered during the Turcology studies are also seen in the presentation of these studies. The fact that nowadays the internet technologies are being used effectively in academic studies is an opportunity to remove the barriers encountered in the presentation of Turcology studies. Because, in this last stage the era has come, internet technologies have the power to solve many problems with the new methods to be found. However, at this point, it would be wrong to claim that today's scientists are using this technology with all the possibilities. Especially the journal systems that are open to access need to be discussed again dealing with them in this logic. The expression difficulties of Turcology encountered in some areas such as folk literature, folklore and dialect studies are thought to be resolved with the reorganization of journal systems that are open to access. In this context, our study is in the characteristics of a new method. Thanks to the new method we assert in our study, we think that the matters in the field of Turcology that are extremely difficult to explain and understand would be illuminated. In this context, our study is a study built on a new technical proposal as being a new method and relevant. This study is a study that would enable great facilities in the presentation of the studies of other disciplines as in the presentation of the studies performed in the field of Turcology. Because of our study field as a sample, we tried to reinforce the construct of the study by making selections among the type, shape and mode topics and the topics of folklore. Moreover, new method proposal that we propose, is also a suggestion will shed light on other disciplines. On the health sciences, fine arts and engineering sciences areas, we believe that a functionalist will function.

We believe that these academic studies will gain a clearer and more scientific identity with the support of audio and video recordings. To give an example, a reader will have the opportunity to see and hear two different readings of a lament of its kind. The reader will either be able to understand the difference between dozens of "kosma" melodies with the opportunity to listen to them at that moment. As all the melodies, atmospheres, modes, compositions which are of its own unique in the types of poetry and which constantly put us into a difficult situation, will be able to be listened to at the same time, they will have deleted all the question marks which could follow. Considering "mani" as another example, this type of folk poetry, announcing its reputation as "mani" in Anatolia, is a type that is conducted with different names and melodies such as "bayati" in Kars region, "hoayat" in Iraqi Turks, "martifal" in Prizren Turks, "sin" in Eskisehir Crimean Turks and so on. Moreover, all of these regions give melody to and sing this "mani" s within the framework of their own singing tradition. Now dozens of melodies which appear even only in the type of "mani" will not be filled with question marks. With this new system, all the different melodies will be listened to with the pleasure of an academic review and recording, and the differences will be distinguished. In addition, that traditional performing environments will be reflected in these records is a big step in terms of recording the intangible cultural heritage.

For instance, "mani" singing tradition in Adana in Erman Artun's book named "Adana Folk Culture": It is performed "...while girls, women and men are planting crops, herding cattle, lifting the harvest, in holidays, festivals, marriage ceremonies, henna nights, bridal bath, when the wedding flag is set up, at the bride's head, while working the soil, working in collaboration, in circumcision ceremonies, hidrellez, Nowruz, upper sightseeing, come bridal gowns, while dancing the halay, in the cotton fields, in various meetings and so on...". The "mani"s sung in all these performing environments will be able to be included into academic studies (online articles) as audio and video recordings together with the performing environments through our new proposal.

The melodic variations of the folk poetry varieties due to regional and cultural differences aren't neither understood and nor told even today. "The scheme and producer of the folk songs that spread and live among the people due to usually switch from ear to ear are not clear. The turku means of Turkish folk. The turku word consists of the addition of voice (i) as a sense of belonging with an attachment. The song name is not known in Anatolia". Varsagi consists from Varsak tribes, and Turkmani consists from Turkmens' *own melodies*. The varsagis are names with this name because they are pronounced by Varsak by Turks who live in Southern Anatolia and because they consist from the kosmas that are pronounced by *a special melody sung*. Now, these special melodies can be understood as melodic differences among turku, varsagi and turkmani in international community by national and international scientists when listening by them at same time (while reading the article). Even though they have the same shape characteristic, different melodies that include all types of public poetries and their own tegannis will be listened at that time, and a better understanding will be provided.

These examples relate to poetry and music, but the examples of course, can be reproduced. When we are mentioning a medical treatment in a shamanic ceremony in the field the public of science, it also can be given place in the display of them. Shaman drums and sound of its "YIR" may be comprehended with its ceremony. A public physician in Anatolia and a "medicine man" in medical treatment techniques American folklore will be better compared as to their video records. And regions' different pronunciations of the words according to mouths in the mouth researches, and pronounced differences will be better understood by listening the sound and video records. By this new magazine system, also readers will attain a different method of reading. Scientists and researchers will have the opportunity to directly monitor execution environment for geographies and oral culture performing media that they haven't the opportunity to attend. This new method of presentation that we estimate their benefits to be used as a highly by other disciplines of Turcology has an feature that will affect the size of the nature of academic studies at the international level.